

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת שבת

פרשת כי תשא דפים קמד~קנ

דרך ישרה תמצית הדף

הדקן עלך נוטל ~ פרק כ"ג חבית

✪ דף קמד

א. חבית שנשברה מציל מזון ג' סעודות אבל אסור לספוג, ודיני סוגי הפירות בסחיטה 1. זיתים וענבים היוצא מהן אסור, ולרב רבי יהודה שרי, ואם ריסקן מע"ש ר"א ור"ש מתירין וכ"ש חלות דבש דמעיקרא אוכלא והשתא אוכלא שרי. 2. מה שלא עומד למשקין כגון עוזרדין, אף לרבנן שרי לסחוט. 3. תותים ורמונים, בעומד למשקין ובסתמא אסור, ובעומד לאוכלין לר"י שרי ולחכמים אסור.

ב. חלב אשה מכשיר אף אם פירש שלא לרצון, וחלב בהמה לת"ק מכשיר רק אם פירש לרצון ולר"ע אף בפרש שלא לרצון. ומייתי 1. לר"ע בהמה עדיפה מאשה שחלב בהמה בין לקטנים ובין לגדולים, ודחי דאשה חמירא דדם פציעתה טמא ובבהמה טהור. 2. חלב חמיר מדם שהחולב לרפואה טמא ודם בבהמה דהוי הקזה לרפואה טהור, ודחו דסלי זיתים וענבים יוכיחו שרק המשקין שיוצאים מהם לרצון טמאים.

ג. מהלשון שלא לרצון טמא ש"מ דסתמא בזיתים טהור, ותירץ 1. איירי שאמר לא ניחא לי. 2. בסלים קיימא לאיבוד, ולכן מפקידם.

ד. חשיבות משקה ודין מקוה 1. סחיטת רמונים אסור, להו"א בגלל בית מנשיא ודחי ויש חשיבות רק לאתרא כגון קוצים בערביא ולכן בטלה דעתו, ולמסקנא משום דאחשבינהו כמו דפוסל מקוה, ונדחה דפסול משום שינוי מראה. 2. פסול מקוה בתרדין, מכיון דאחשבינהו או משום דשינוי מראה בדבר שאין עושין ממנו מקוה בתחילה פוסל. 3. מוחל פוסל את המקוה, כמ"ד דמוחל הוי משקה, או משום בשינוי מראה.

ה. דיני מוחל 1. היוצא בתחילת טעינת הזיתים לכו"ע טהור מכיון שאינו רוצה בקיומו. 2. היוצא לבסוף מהעקל לכו"ע טמא מכיון שיש בו צחצוחי שמן. 3. היוצא לאחר תחילת החימום, פליגי האם הוי כמשקה.

✪ דף קמה

א. מחליק בענבים נחלקו האם הוכשר, ופלוגתייהו 1. במשקה הבא לאוכל אי הוי כאוכל, ונפ"מ האם מותר לסחוט אשכול ולחלוב עז לתוך קדירה עם אוכל. 2. לכו"ע משקה הבא לאוכל לאו כאוכל, ופליגי במשקה שהולך לאיבוד אי הוי משקה, וכפלוגתא אם הוכשר במפצע זיתים לידע אם הגיעו למסוק. 3. במשקה העומד לצחצחו אי מכשיר.

ב. סחיטת כבשים ושלקות 1. לרב, כבשים לגופן מותר למימיהן פטור, ושלקות בכל גוונא שרי. 2. לשמואל כבשים ושלקות לגופן מותר ולמימיהן פטור. 3. לרבי יוחנן בין כבשים ובין שלקות לגופן מותר ולמימיהן חייב חטאת.

ג. סחיטה לתוך קדירה או קערה 1. אשכול לקדירה שרי ולקערה אסור. 2. דג לצירו שרי אף לקערה. 3. חיוב חטאת מדאורייתא איכא רק על סחיטת זיתים וענבים.

ד. חיוב בישול 1. כל שבא בחמין מע"ש שורין בשבת, כגון תרנגולתא דרבי אבא. 2. כל שלא בא בחמין בע"ש

מדיחין בחמין בשבת. 3. מליח הישן וקוליים האיספנין אם הדיח חייב כיון דזהו גמר מלאכתן.

ה. הטעמים מפני מה יש בבבל, לפי התלמידים ותשובת רבי יוחנן 1. עופות בבבל שמנים, בעזה נמי, או כיון שלא גלו ובא"י נ"ב שנה לא עבד איש, וכולם חזרו מלבד קוליס האיספנין. 2. מועדים שמחים, כיון שהם עניים או שאינם בגזירת והשפתי חגה. 3. ת"ח מצוינים, שאינם בני תורה, או מכיון שאינם במקומן. 4. הגויים מוזהמין, אוכלים שקצים, או שלא היו בהר סיני שעמ"י נטהרו בסיני מוזהמת הנחש שבחודה והגרים מזלייהו היה, וי"א דכבר מהשבטים פסקה זוהמא.

סדר קמו

א. שבירת חבית 1. שובר חבית בכדי ליטול הימנה גרוגרות, לרבי נחמיה בדרוסות דנוטל הסייף לצורך הגרוגרות ולרבנן שרי אף במפורדות. 2. חותלות של תמרים, לרבי נחמיה רק מתיר, ולרבנן אף מפקיע וחותך. 3. אין לנקוב חבית ברומח כיון דמכוון לפתח ואסור, אבל להתניו הראש בסייף שרי כיון דמכוון לעין יפה. 4. לרבי יהודה אין לנקב מגופת חבית וחכמים שרו, לל"ק פליגי למעלה אבל מהצד שרי, ולל"ב למעלה שרי ופליגי מהצד והאיסור לנקב בצד זהו בגוף החבית. 5. לעשות נקב חדש אסור, להוסיף על הנקב מחלוקת, ונקב ישן שרי וי"א דאסור שמא ירווח. 6. אסור לנקב במקום העשוי לחזק, וזהו למטה מהיין, או למטה מהשמרים דבעינן סתמה מעלייתא וכדאשכחן גבי פרץ את פצימיו.

ב. מחלוקת רב ושמואל בתיקון 1. גובתא להוצאת היין, לכו"ע לחתוך אסור ולהחזיר שרי, ופליגי בחתך ולא תיקן האם גזרינן שמא יחתוך לכתחילה. 2. שמן עב פליגי אי גזרינן אטו מירוח שעוה. 3. טרפא דאסא ליין שיזוב, אסור משום מרזב או שמא יקטום, ונפ"מ בקטום ומונת. 4. בי סדיא קשין אסור ורכין שרי, ומיצעי להו"א רב אסור ולמסקנא שרי והא דלא ישב היה משום כבוד רבותינו.

סדר קמו

א. שמירת מאכלים וגזירות 1. נותנים תבשיל לתוך הבור כדי שישמר, ולא גזרינן לאשוויי גומות. 2. נותנים מים יפים ברעים כדי שיצננו, וצונן בחמה כדי שיחמו ולא גזרינן שיטמין ברמץ. 3. מי שנשרו כליו במים פליגי האם מותר לשלחן בצנעא, או דכל דבר שאסור בפרהסיא אסור אף בחדרי חדרים.

ב. דיני טלית וסודר 1. מנער טליתו חייב בחדתי או אוכמי או בקפיד, ואם לאו שרי. 2. היוצא בטלית מקופלת ומונחת על כתפיו חייב, וסודר שרי וא"צ שתהא נימא כרוכה, והיוצא במעות הצרורות בסדינו חייב. 3. מרזב, העושה אדעתא לכנופי אסור ולהתנאות שרי. 4. סכניתא שעל הראש, צריך לקשור שני ראשיה למטה מהכתפיים.

ג. רחיצה וניגוב 1. רחיצה בחמין היא דיעבד, ולהשתטף בחמין ר"ש שרי ור"מ אסור אף בצונן ור"י בצונן שרי ובחמין אסור. 2. להסתפג, אסור בעשרה מגבות שמא יסחוט, ועשרה אנשים שרו להתנגב אפילו באלונטית אחת כיון דמדכרי אהדדי. 3. מניח האלונטית, לת"ק בחלון ואין למסרה לאוליירין, ולר"ש אף מביא לתוך ביתו וכן הלכה. 4. האוליירין מביאין את המגבות ובתנאי שיתכסו בהם.

ד. רפואה 1. סכין וממשמשין בבני מעים או בשינוי, שקודם סך או שעושה בבת אחת. 2. אין מתעמלין, וכן אסור לעמוד בקרקעיתא של דיומסת כיון שמעמלת ומרפאה, והם קיפחו את עשרת השבטים ואת ר"א בן ערך. 3. מגררת אסור, ורשב"ג שרי כדרכו אם רגליו מלוכלכות בטיט, ואימיה דר"ש בר יהודה עשתה לו מגררת כסף מיוחדת לשבת. 4. אין יורדין לקורדימא, שמא יחליק. 5. אפיקטויון, לרבב"ח ביד שרי ובסם אסור, ולר"נ אסור אף בחול מפני הפסד אוכלין. 6. עיצוב קטן, לפופי שרי ואם נפרקו חומרי שדרה אסור דמיחזי כבונה. 7. פליגי האם מחזירין את השבר. 8. נפרקה ידו אסור לטרוף בצונן אבל שרי לרחוץ כדרכו. ושרי להחזיר שבר.

הלכן עלך פרק חבית ~ פרק כ"ג קואל

סדר קמו

א. דיני הלואה 1. מותר בשבת לשאול, אבל אסור לומר הלויני כדי שיוכור ולא יבוא לכתוב. 2. בחול שרי, וזהו דלא כהלל שמצריך לעשותה דמים, ואמרין דאתי אף כהלל ובאתרא דקיין דמיה.

ב. הנשים ממלאות מים ביו"ט כדרכן ולא מחינן בהו כיון דלא אפשר 1. חצבא זוטא, מרבים בהילוך. 2. חצבא רבא, מרבה במשוי. 3. לפרוס סודר, יבא לידי סחיטה. 4. יכסה, שמא יפול ויקשור.

ג. הדברים שלא מוחין 1. אסור ביו"ט לספק לטפח ולרקד. 2. לשבת בפתח המבוי דחיישינן שיפול כלי לרה"ר ויביאנו לרה"י. 3. בתוספת יוה"כ, אף דהויא דאורייתא, והטעם דמוטב יהיו שוגגין.

- ד. הלואת יו"ט, לרב יוסף לא ניתנה להתבע שמא יכתוב, ולרבה שרי כדי שלא ימנע משמחת יו"ט. והשמועות
 1. אם אינו מאמינו מניח טליתו, לרבה אף דניתנה להתבע מיהו אינו רוצה שיצטרך לבא לדין. 2. השוחט פרה
 וחילקה בר"ה אם היה מעובר משמט, ודחי שהרי התברר שהיה חול. 3. אם היה ר"ה אינו משמט ש"מ דניתנה
 להתבע, ודחי דאתי שאם נותנים לו לוקח וא"צ לומר משמט אני.
- ה. ר"י שרי להקדיש ביו"ט, ומייתי 1. בשבת מניח טליתו ונוטל פסחו, ודחי דאיירי להמנות עמו על הפסח, והא
 דאמרינן אין נמנין בתחילה ביו"ט, מ"מ ברגיל שרי כיון שנחשב שנמנה. 2. נוטל לפסח מרועה, ברגיל אצלו
 דהקדישו וקאמר דעושה הקדש עילו. 3. סתם משנה דביו"ט אין מקדישין מעריכין מחרימין ומגביהין תרו"מ,
 זהו בנדרים שלא קבוע להם זמן.

צדף קמט

- א. מותר למנות אורחים בפיו אבל מהכתב אסור והטעם שמא ימחוק או גזירת שטרי הדיוטות, ואיכא בנייהו 1.
 בכותל גבוה דליכא חשש מחיקה, ומקשינן ניחוש שמא יקרא, וכן אף בגבוה יש לגזור וכדאשכחן דאסרינן
 שמא יטה אפילו בנר גבוה. 2. בכותל נמוך דכותל לא מיחלף בשטרא, ודחי אכתי ניחוש שמא ימחוק. 3.
 חקוק בטבלא ופינקס, ודחי דמיחלף בשטרא. 4. למסקנא בכותל גבוה, ומח' תנאים אי בגבוה אסור משום
 שלא תחלוק באסור שבת, וכן פליגי במראה ממתכת שקבועה בכותל דאסורה שמא ישיר בה נימין
 המדולדלין.
- ב. עשיית גורלות 1. בני חבורה שמקפידים זה על זה עוברים ביו"ט על: מדה, משקל, מנין, לווין ופורעין ביו"ט,
 ולהלל דבעי לעשות דמים עוברים אף רבית. 2. עם בניו ובני ביתו שרי להטעימן טעם ריבית וקוביא. 3.
 הטלת גורלות בקדשים שרי בשל שבת ולא משל חול, ולא חישינן שעלולים להתקוטט.
- ג. מנין שמי שחבירו נענש בגללו לא נכנס במחיצת הקב"ה 1. נבות יצא ממחיצת הקב"ה ודחי דלמא משום
 ששיקר. 2. צדקיהו שבגללו נענש נבוכדנצר, ודחי דהיה אנוס. 3. למסקנא שנאמר גם ענוש לצדיק לא טוב.
- ד. שמועות נבוכדנצר 1. חלשים לשון פור, חולש על גוים למשכב זכור, וכאשר בקש לעשות כך לצדקיהו
 נמשכה ערלתו שלש מאות אמה כמו, הגימטריא של ערל. 2. לא נמצא שחוק בפיו כל בריה בימיו. 3. אסור
 לעמוד בביתו, כדי שלא לבטל את הפסוק שעירים ירקדו שם. 4. כשירד לגהנום רעשו כולם מפניו שמא בא
 למשול עליהם. 5. שבתה מדהבה, אומה שאמרה מדוד והבא או מאד הבא. 6. כאשר חזר למלכותו לאחר
 שהיה בהמה שבע שנים, רכב על ארי זכר וקשר תנין בראשו.

צדף קנ

- א. דיני הרהור ודיבור 1. אסור לשכור פועלים בשבת, והחידוש שלא יאמר לחבירו לשכור, להו"א נכרי ודחי
 דהוא שבות, אלא דשרי לומר ברמז כמ"ד שמתיר לומר לחבירו הנראה שתעמוד עמי בערב, מכיון שרק
 דיבור אסור אבל הרהור מותר. 2. הרהור במרחץ אסור, להו"א משום דהרהור כדבור, ולמסקנא משום והיה
 מחניך קדוש. 3. דיבור שרי בחפצי שמים, כדלקמן. 4. דיבורי מה בכך, מה שעברו שרי אבל מה שעתיד
 אסור.
- ב. חפצי שמים דשרי לדבר בהם בשבת 1. חשבונות מצוה. 2. לפסוק צדקה לעניים. 3. פיקוח נפש. 4. פיקוח
 רבים. 5. לפקח על עסקי רבים בביכ"נ וטרטיאות וקרקסאות ובסילקאות. 6. לשדך תינוקות. 7. ללמד תינוק
 ספר ואומנות.
- ג. שרי לומר שהולך חוץ לתחום כיון דשרי ע"י בורגנין, ומייתי 1. אין מחשיכין על התחום להביא פירות, ותירץ
 דשייכא במחוברין. 2. תבן וקש, במסריח. 3. עסקי כלה דהוי מלאכה בקציצת הדס, ובמת לתפור גלימא.
- ד. כיצד מחשיכין על התחום, והרי צריך להבדיל 1. לא סגי להבדיל בתפילה בלא כוס. 2. איכא כוס בשדה כגון
 בין הגיתות. 3. ע"י אמירת ברוך המבדיל.

שאלות לחזרה ושינון

- א. סוגי הפירות בסחיטה, ומ"ט (9)
 ב. המח' בחלב בהמה שפירש שלא לרצון, הראיות
 (2)
 ג. האם סתמא בזיתים טהור (2)

פרק עשרים ושנים - חבית

א דף קמר

א. דף קמה

- א. דיני הלואה (2)
- ב. מדוע אי אפשר לשנות במילוי המים (4)
- ג. הדברים שלא מוחין (3)
- ד. המח' בתביעת הלואת יו"ט, והשמועות (3)
- ה. להקדיש ביו"ט, והשמועות (3)
- א. המח' מדוע אין למנות אורחים בכתב, ומאי ביניהו (4)
- ב. עשיית גורלות (4)
- ג. מנין שמי שחבירו נענש בגללו נדחה ממחיצת ה' (3)
- ד. שמועות נבוכדנאצר (6)
- א. דיני הרהור ודיבור (4)
- ב. חפצי שמים שמותר לדבר בהם בשבת (7)
- ג. ההיתר לומר שהולך חוץ לתחום, והשמועות (3)
- ד. כיצד מבדיל כאשר מחשיך על התחום (3)

- ד. חשיבות משקה ודין מקוה (3)
- ה. דיני מוחל (3)
- א. פליגי האם המחליק בענבים הוכשר, והמח' (3)
- ב. סחיטת כבשים ושלקות (3)
- ג. סחיטה לתוך קדירה או קערה (3)
- ד. חיוב בישול (3)
- ה. הטעמים מפני מה יש בבבל, ותשובת רבי יוחנן (4)
- א. דיני שבירת חבית (6)
- ב. מחלוקת רב ושמואל בתיקון (4)
- א. שמירת מאכלים והגזירות (3)
- ב. דיני טלית וסודר (4)
- ג. רחיצה וניגוב (4)
- ד. סוגי רפואות בשבת ודינים (8) הדרון!
פרק עשרים ושלושה - שואל

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

מנחות	בבא קמא	ברכות עם מחודדין בפ"ד.
חולין	בבא מציעא	שבת מהדורה חדשה.
בכורות עם הקדמות ומושגים	בבא בתרא א-ב	עירובין
ערכין-תמורה	סנהדרין א-ב עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	סוכה
כריתות-מעילה	מכות שבועות	מגילה-פורים עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
נדה	עבודה זרה הוריות עם מחודדין בפ"ד	גיטין
וכן הלאה, כסדר ה'דף היומי'	זבחים	קידושין - עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא

ניתן להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

הופיע בס"ד מסכת יבמות! ובקרוב מס' כתובות.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי זון ישוה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים, ולקבל את העלון במייל לפרטים תגובות והערות:
yesodot100@gmail.com